

JISSD

**JOURNAL OF INTEGRATION
SOCIAL SCIENCES AND
DEVELOPMENT**

ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566

Vol. 3 No. 2 July – December 2023

ISSN : 2985-2137 (Online)

Journal of Integration Social Sciences and Development ปีที่ 3 ฉบับที่ 2

JISSD

ISSN: 2985-2137 (Online)

Journal of Integration Social Sciences and Development Vol. 3 No. 2

Journal of Integration Social Sciences and Development

สำนักงาน รดาทรนึ่ง แอนด์ ดีเวลลอปเมนต์

307/5 หมู่ 9 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

โทร 093-3635858, E-mail: ajisd2435@gmail.com

เจ้าของ: สำนักงาน รดาเทรนนิง แอนด์ ดีเวลลอปเม้นท์ 307/5 หมู่ 9 ตำบลศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น
จังหวัดขอนแก่น 40000

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิครดา แพ่งไทย วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

ผู้ช่วยบรรณาธิการ:

อาจารย์ วิยะดา วรรณพันธ์

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี

กองบรรณาธิการ:

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชัยรัฐ หมั่นด้วง

วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ศรดา ชัยสุวรรณ

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร ไทยมา

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุขฎิ สิวังคำ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เริ่มศรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณธิตา ยลวิลาศ

มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ดร.สภัทรศักดิ์ คำสามารถ

มหาวิทยาลัยธนบุรี

กำหนดออกเผยแพร่วารสาร:

Journal of Integration Social Sciences and Development มีกำหนดการเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ
ดังนี้

- ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

- ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

Journal of Integration Social Sciences and Development

การส่งบทความพิจารณาตีพิมพ์:

ผู้เขียนเตรียมต้นฉบับบทความตามเกณฑ์เงื่อนไขของวารสารและส่งในระบบที่เว็บไซต์วารสาร <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/JISSD/index> เปิดรับพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ตลอดทั้งปี

จุดมุ่งหมายและขอบเขต (Aim and Scope)

Journal of Integration Social Sciences and Development ISSN : 2985-2137 (Online) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ ในสาขาที่เกี่ยวข้องด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขา รัฐศาสตร์ สาขารัฐประศาสนศาสตร์ สาขาการจัดการ สาขาศึกษาศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ ด้านสังคมศาสตร์ ปีละ 2 ฉบับ โดยทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสาร

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับด้านสังคมศาสตร์ และรวมถึงสหวิทยาการเชิงประยุกต์ด้านสังคมศาสตร์
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

บทบรรณาธิการแถลง

Journal of Integration Social Sciences and Development ฉบับนี้เป็นปีที่ 3 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566) ทั้งนี้ทางกองบรรณาธิการยินดีเป็นสื่อกลาง สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาทุกท่าน ที่ประสงค์จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความของท่าน ซึ่งจะต้องผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์อย่างเข้มข้น จำนวน 2 ท่าน จึงกล่าวได้ว่า บทความที่ทางวารสารได้เผยแพร่ไปนั้น มีมาตรฐานทางวิชาการ

ดิฉันในฐานะบรรณาธิการวารสาร จึงขอขอบคุณท่านผู้มีส่วนในการสร้างงานวิชาการเหล่านี้ นับตั้งแต่เจ้าของผลงาน ผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกองบรรณาธิการ วารสารนี้ยังคงเป็นแหล่งรองรับผลงานดี ๆ ที่สร้างสรรค์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องทางวิชาการแก่นักวิชาการ และประชาชนผู้สนใจโดยทั่วไป เพื่อเป็นประโยชน์แก่แวดวงวิชาการต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิครดา แพงไทย

บรรณาธิการ Journal of Integration Social Sciences and Development

สารบัญ

บทความวิจัย

ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ชุตินา สิงห์แจ่ม, ขวัญจิรา เปาวะนา, พรชิตา โมธรรม, สุภานิดา อารักษ์ศักดิ์, จิรภัทร เร่มศรี	1-8
การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ศิริมงคล ทนทอง	9-22
การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 กิตติวิมล จันทร์ลี	23-32
ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สุรศักดิ์ ตุลาเนตร, ไพฑูรย์ แววงค์	33-40
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ยุพวดี ก้านมะลิ, สมาน ประวันโต	41-50

Satisfaction of citizens who use state welfare cards in Mueang District, Sakon Nakhon Province

Chutima Singjam¹ Kwanjira Paowana¹ Phonchita Motham¹ Supanida Araksak¹ and Jiraphat Roemsri^{2*}

¹Bachelor of Public Administration Program, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

²Advisor, Faculty of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author. E-mail: jiraphat.r@snru.ac.th

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the satisfaction of citizens who use state welfare cards in Mueang District. Sakon Nakhon Province. This study is quantitative research. The sample group included people with state welfare cards in Mueang Sakon Nakhon District, Sakon Nakhon Province, a total of 400 people, using convenience sampling. The tool used to collect data was a questionnaire and statistics used data analysis includes frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation. The research results found that: Satisfaction of citizens who use welfare cards in the Mueang District area, Sakon Nakhon Province. Overall, it is at a moderate level. Most were satisfied with the operation of the state welfare card policy that was consistent with the community context, and the Paotang application for making payments via smart phones. There is appropriate convenience.

Keywords: Satisfaction, Citizens, Welfare Cards, Sakon Nakhon

ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ชุตินา สิงห์แจ่ม¹ ขวัญจิรา เปาวะนา¹ พรชิตา โมทธรรม¹ สุณิดา อารักษ์ศักดิ์¹ และ จิรภัทร เริ่มศรี^{2*}

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประเทศไทย

²อาจารย์ที่ปรึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: jiraphat.r@snru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และแอปพลิเคชันเป้าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ มีความสะดวกเหมาะสม

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, ประชาชน, บัตรสวัสดิการ, สกลนคร

© 2023 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ความยากจนในสังคมไทยถือเป็นปัญหาที่ทุกรัฐบาลต่างให้ความสำคัญในการแก้ไข มีการถกเถียงเรื่องความยากจน และเส้นความยากจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นช่วงที่ ADB (Asia Development Bank: ธนาคารพัฒนาเอเชีย), WB (World Bank: ธนาคารโลก) และ IMF (International Monetary Fund : กองทุนการเงินระหว่างประเทศ) กำลังพูดถึง Social Safety Net หรือสวัสดิการที่จำเป็นสำหรับคนด้อยโอกาสในสังคมโดยเฉพาะคนด้อยโอกาสที่กำลังประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ จึงทำให้วงวิชาการหันมาสนใจเรื่องดังกล่าว กลุ่มคนจนในประเทศไทยมีหลายมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และ สังคม ซึ่งกลุ่มคนด้อยโอกาสส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นภาคเกษตรกรรมซึ่งเกิดจาก ความถดถอยของภาคเกษตร รายได้ไม่พอเพียงของครัวเรือน เป็นแรงผลักดันให้สมาชิกครัวเรือนไปหางานทำนอกภาคเกษตรกรรม ขณะเดียวกันการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและการค้าได้รับการสนับสนุนจากนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจ จึงเป็นแรงดึงดูดให้คนออกจากภาคเกษตรกรรมมาสู่อาชีพขายแรงงานในชุมชนเมือง เช่น หาบเร่ แผงลอย เกือบขยะ กรรมกร รับจ้าง ซึ่งต่อมากลายเป็นปัญหาสู่สังคมเมืองเกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

การแก้ไขปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นหนึ่งในนโยบายยุทธศาสตร์ชาติที่รัฐบาลภายใต้การนำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีให้ความสำคัญ และได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมาตรการว่าด้วยรัฐสวัสดิการถือเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจน จึงจัดทำโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้กับประชาชนผู้มีรายได้น้อยจำนวน 11.4 ล้านคนที่ได้มีการขึ้นทะเบียนกับทางกระทรวงการคลัง เพื่อจะกำหนดมาตรการที่เหมาะสม ในการพัฒนาให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนในอนาคต (สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561) แนวคิดรัฐสวัสดิการผ่านรูปแบบบัตรสวัสดิการแห่งรัฐคือ นวัตกรรมในการช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยให้พ้นจากปัญหาความยากจนของรัฐบาล ด้วยการให้มีการขึ้นทะเบียนกับกระทรวงการคลังจากนั้นจะออกเป็นบัตรสวัสดิการเพื่อช่วยในการลดค่าครองชีพ ทั้งการซื้อสินค้า และการเดินทาง(สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2561)

จากสถานการณ์ดังกล่าวประกอบกับยังไม่มี การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมจากประชาชน ผู้รับบริการ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

เพื่อใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงระบบการให้บริการด้านความพึงพอใจต่อบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ให้สอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของสังคม ตลอดจนความเปลี่ยนแปลงของการจัดการที่ควรจะเป็น เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานสวัสดิการสังคมที่สร้างความพึงพอใจต่อบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรของผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 36,516 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสกลนคร, 2562) นำมาการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) โดยมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

แทนค่า
 N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา
 e = ค่าคาดเคลื่อนของตัวอย่างไม่เกินร้อยละ .05
 n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดได้

จะได้

$$n = \frac{36,516}{1+36,516 (0.05)^2}$$

$$n = 396$$

จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวน 396 คน เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงปรับและใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตามสะดวก (Convenience Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีลักษณะของเครื่องมือ วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

2.2 วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.2.1 ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และประเด็นที่จะศึกษาตามขอบเขตของเนื้อหาที่ศึกษา

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.2.3 สร้างเครื่องมือ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในประเด็นคำถามเพื่อให้มีความสมบูรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2.4 พิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงหลังจากปรับปรุงตามขั้นตอนต่าง ๆ

2.3 การทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวัดประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยทดสอบในเรื่องของความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ดังนี้

2.3.1 ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำคำถามในแบบสอบถามที่ต้องการใช้เก็บข้อมูลเสนอแก่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา

2.3.2 ทำการทดสอบค่าความเชื่อมั่น นำแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

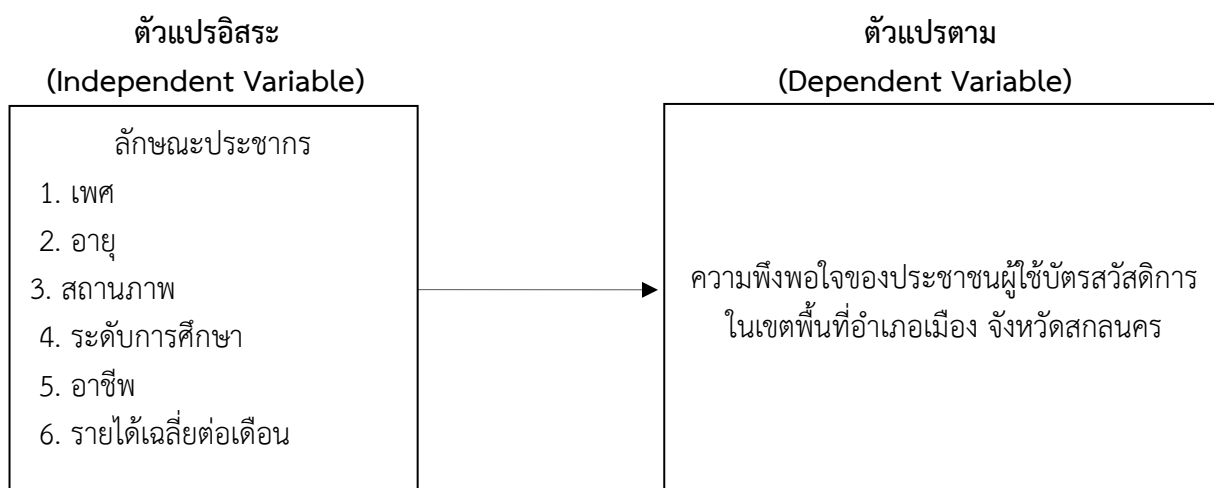
เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จำนวน 400 คน และนำข้อมูลที่ได้รับจากการทำแบบสอบถามมาประมวลผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หรือค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ลักษณะประชากรของผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีอายุระหว่าง 26–35 ปี จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือ มีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 มีอายุระหว่าง 36–45 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 และอายุ 45 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน

คิดเป็นร้อยละ 5.3 โดยมีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 203 คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมาคือ การศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี 191 คิดเป็นร้อยละ 47.8 ระดับปริญญาโท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 ซึ่งประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 158 คิดเป็นร้อยละ 39.5 คิดเป็น รองลงมาคือ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 นักศึกษา จำนวน 58 คิดเป็นร้อยละ 14.5 ว่างาน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ข้าราชการ/ลูกจ้างของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และเกษตรกร จำนวน 40 คิดเป็นร้อยละ 10.0 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 8,000 บาท จำนวน 293 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 รองลงมาคือ รายได้ 5,001–8,000 บาท จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15 รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 และรายได้ 3,001–5,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 400)

ลักษณะประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ		
1. ชาย	205	51.2
2. หญิง	195	48.8
อายุ		
1. อายุไม่เกิน 25 ปี	132	33.0
2. อายุ 26–35 ปี	188	47.0
3. อายุ 36–45 ปี	59	14.8
4. อายุ 45 ปีขึ้นไป	21	5.3
ระดับการศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	191	47.8
2. ปริญญาตรี	203	50.7
3. ปริญญาโท	6	1.5
4. ปริญญาเอก	0	0
อาชีพ		
1. เกษตรกร	40	10.0
2. ข้าราชการ/ลูกจ้างของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ	41	10.3
3. พนักงานบริษัทเอกชน	62	15.5
4. รับจ้างทั่วไป	158	39.5
5. นักศึกษา	58	14.5
6. ว่างาน	42	10.5
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
1. รายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท	34	8.5
2. รายได้ 3,001–5,000 บาท	16	4.0
3. รายได้ 5,001–8,000 บาท	60	15.0
4. รายได้มากกว่า 8,000 บาท	293	73.3

2. ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่เท่ากับ 3.58 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการดำเนินงานของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสอดคล้องกับบริบทของชุมชน และแอปพลิเคชันเป่าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ มีความสะดวกเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 รองลงมา คือ การดำเนินงานโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐส่งเสริมการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 กระบวนการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 มีความพึงพอใจโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้านการเข้าถึงมีงานทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 การกำหนดสิทธิของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 มีความพึงพอใจโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีวัสดุ และรูปแบบของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเหมาะสมกับการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 มีความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และวงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น จากร้านธงฟ้าและร้านอื่นๆ ที่กระทรวงกำหนดให้ มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ใช้บัตรสวัสดิการในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร (n = 400)

ความพึงพอใจของผู้ใช้บัตรสวัสดิการในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	S.D.	แปลความหมาย
1. การดำเนินงานของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสอดคล้องกับบริบทของชุมชน	3.72	0.845	ปานกลาง
2. การกำหนดสิทธิของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความเหมาะสม	3.56	0.845	ปานกลาง
3. วงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น จากร้านธงฟ้าและร้านอื่น ๆ ที่กระทรวงกำหนดให้ มีความเหมาะสม	3.33	0.971	ปานกลาง
4. บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีวัสดุและรูปแบบของบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเหมาะสมกับการใช้งาน	3.55	0.789	ปานกลาง
5. แอปพลิเคชันเป่าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ มีความสะดวกเหมาะสม	3.72	0.812	ปานกลาง
6. กระบวนการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความเหมาะสม	3.60	0.837	ปานกลาง
7. การดำเนินงานโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐส่งเสริมการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน	3.64	0.785	ปานกลาง
8. ท่านมีความพึงพอใจโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้านการเข้าถึงมีงานทำ	3.59	0.820	ปานกลาง
9. ท่านมีความพึงพอใจโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้านการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ	3.55	0.802	ปานกลาง
10. ท่านมีความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ	3.51	0.794	ปานกลาง
รวม	3.58	0.830	ปานกลาง

อภิปรายผล

ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ผู้ใช้บัตรสามารถเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีพ อีกทั้งมีขั้นตอนและกระบวนการในการใช้งานแอปพลิเคชันเป๋าตังโดยสามารถใช้ชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ ทำให้มีความสะดวกและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ วิษณุ ปัญญาสงค์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การนำนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปปฏิบัติในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจากการศึกษาของ จารุวิทย์ ศิริพรรณปัญญา (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตจังหวัดมหาสารคาม ที่พบว่า มีความพึงพอใจต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และแอปพลิเคชันเป๋าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ มีความสะดวกเหมาะสม ทั้งนี้โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐนั้นเป็นเครื่องมือที่ภาครัฐใช้แก้ไขปัญหาลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และเศรษฐกิจให้กับประชาชนที่ขาดโอกาส เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ผู้มีรายได้น้อยใน 4 มิติ ได้แก่ การมีงานทำ การฝึกอบรมและการศึกษา การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ และการเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐานการให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นการจัดสรรงบประมาณโดยตรงไปสู่กลุ่มเป้าหมาย เพื่อเศรษฐกิจฐานรากคือประชาชนผู้มีรายได้น้อย และเกษตรกร เพื่อสร้างความยุติธรรมทางสังคมต่อประชาชน สร้างความเท่าเทียมกันทางโอกาส ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในชุมชน (พิมสุวรรณ น้าทรัพย์, 2564)

สรุปผลการวิจัย

ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนผู้ใช้บัตรสวัสดิการในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสกลนครโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่เท่ากับ 3.58 โดยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการดำเนินงานของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสอดคล้องกับบริบทของชุมชน และแอปพลิเคชันเป๋าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือ มีความสะดวกเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรให้ความสำคัญและใช้เวลากับการสื่อสารให้หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนได้รับรู้ในช่วงก่อนเริ่มโครงการ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

1.2 ควรมียุทธศาสตร์การย้ายวงเงินหรือยกยอดเงินคงเหลือไปสมทบในเดือนถัดไปได้ และมีวิธีแนะนำใช้แอปพลิเคชันเป๋าตังสำหรับชำระเงินผ่านโทรศัพท์มือถือให้ประชาชนได้เรียนรู้วิธีการใช้งานที่ง่ายขึ้น

1.3 ควรมีการปรับปรุงระบบการชำระเงิน และควรเชิญชวนให้ร้านค้าภายในชุมชนเข้าร่วมโครงการเป็นร้านธงฟ้า เพื่อให้มีร้านค้าที่สามารถนำบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปใช้ได้มากยิ่งขึ้น

1.4 ควรมีการติดตามผลการใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงนโยบายให้บรรลุต่อเป้าหมายแห่งรัฐต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษานโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านพื้นที่ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อให้เกิดแนวทางในการกำหนดนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดในอนาคต

2.2 ควรศึกษาการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็น เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานตามนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- จารุวิทย์ ศิริพรรณปัญญา. (2564). ความพึงพอใจของประชาชนต่อโครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตจังหวัดมหาสารคาม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- พิมสุวรรณ นั้ทรัพย์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในชุมชน กรณีศึกษาบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ตำบลคำโตนด อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม, 1(2), 52-64.
- เลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2561). ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนในสังคมไทย. วารสารไทยคู่ฟ้า, (เมษายน-มิถุนายน), 5-15.
- วิษณุ ปัญญาองค์. (2562). การนำนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐไปปฏิบัติในเขตเทศบาลตำบลบ้านด่าน อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).
- สมบัติ อารงธัญวงศ์. (2556). นโยบายสาธารณะ: แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สำนักโฆษก สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2561). มาตรการสวัสดิการแห่งรัฐนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาความยากจน. สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/ebook/contents/detail/121#book/>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). อิทธิพลของการใช้บรรทัดฐานทางสังคมเป็นเครื่องมือ เพื่อควบคุมพฤติกรรมบริโภคในบริบทของนโยบายประชานิยม. Economics and Public Policy Journal, 8(15), 53-75.
- สำนักวิจัยสยามเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต. (2561). บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ. Journal of Communication Arts, 36(2), 52-65.

Development of the curriculum and process for teaching local history The story of Luang Pu Chuen Khemjaro of Wangwareewonratwattana School Under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

Sirimongkol Thonthong^{1*}

¹Wangwareewonratwattana School, Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, Thailand

*Corresponding author. E-mail: thonthongsep@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to develop the curriculum and teaching process for local history on Luang Pu Chuen Khemjaro of Wangwaree Wanaratwattana School, 2) to study the learning results from learning according to the local history curriculum on Luang Pu Chuen Khemjaro of Wangwaree Wanaratwattana School. Using the criterion of 80 percent, and 3) to study satisfaction with the curriculum and process of local history on Luang Pu Chuen Khemjaro through the teaching process. of Wangwareewonratwattana School, the population used in the research included kindergarten students. 2-6th grade, 76 people. The research instrument was an evaluation of the appropriateness of the curriculum and teaching process. and satisfaction questionnaire Statistics used in data analysis include percentage, mean, and standard deviation. The results of the study found that 1) the curriculum and process of teaching local history Regarding Luang Pu Chuen Khemjaro of Wang Wawaree Wanarat Wattana School, the results of the overall suitability evaluation were at the highest level. with an overall average of 4.65, the local history curriculum consists of leadership, vision, principles, objectives, curriculum structure, learning content, course descriptions, learning management guidelines, media/learning resources, and measurement and evaluate. As for the process of teaching local history, there are 4 steps: (1) stimulating interest (E: Engagement) (2) organizing 5-step activities for teaching history (A: Activity) (3) reflecting on the results (R: Reflection) and (4) Evaluation (A: Assessing). 2) Learning outcomes according to the local history curriculum and process the story of Luang Pu Chuen Khemjaro of Wangwaree Wanaratwattana School found that students had average scores in all 3 areas after studying above the criteria of 80 percent in the area of knowledge, the average score was 85.29 percent, Skills in working has an average score of 89.51 percent, and desirable characteristics Has an average score of 94.23 percent. And 3) students are satisfied with the local history curriculum the story of Luang Pu Chuen Khemjaro of Wangwaree Wanaratwattana School. highest level.

Keywords: Local History Curriculum, Luang Pu Chuen Khemjaro, Local History Teaching Process

การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

ศิริมงคล ทนทอง^{1*}

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: thonthongsep@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนา 2) เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนา โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ด้วยกระบวนการสอน ของโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและกระบวนการสอน และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนาผลการประเมินความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.65 โดยหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประกอบด้วย ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง หลักสูตร สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ส่วนกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น มี 4 ขั้นตอน คือ (1) การกระตุ้นความสนใจ (E : Engagement) (2) การจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ (A : Activity) (3) การสะท้อนผล (R : Reflection) และ (4) การประเมินผล (A : Assessing) 2) ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรและกระบวนการทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยด้านความรู้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.29 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.51 และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.23 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวาริวนราษฎร์พัฒนา ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: หลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น, หลวงปู่ชื่น เขมจาโร, กระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

© 2023 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานพระราชานุญาตให้นำหนังสือบทความทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงประโยชน์ของวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่า ประโยชน์อย่างหนึ่งของวิชาประวัติศาสตร์ คือ ช่วยให้ผู้ศึกษาได้รู้จักใช้ความคิด รู้จักหาเหตุผลจากข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่เป็นการลับสมองและทำให้ได้รับความรู้อันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในแง่ประวัติศาสตร์มิได้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่รวบรวมไว้เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษาประเมินคุณค่าของข้อมูลในแง่มุมใหม่ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้อยู่เสมอ รวมทั้งยังเป็นการคาดคะเนแนวโน้มในอนาคตด้วย แสดงให้เห็นว่าการศึกษาด้านประวัติศาสตร์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเยาวชนและการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (มยุรี วีระประเสริฐ, 2558) สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา เรื่องการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและบริบทของพื้นที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรสำคัญในการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมายพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข จึงได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดกับผู้เรียนในด้านต่างๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก ซึ่งประกอบไปด้วย 5 กลุ่มสาระ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม และจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีรายละเอียดเนื้อหาที่มาก ซึ่งผู้เรียนไม่สามารถท่องจำเนื้อหาได้หมด ซึ่งปัจจุบันพบปัญหาการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ มุ่งเน้นในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวัดผลเน้นความสามารถในการท่องจำมีการวัดผลแบบปรนัยมากกว่าการให้ผู้เรียนฝึกเรียงความ การเขียน และใช้ข้อสอบที่เป็นแบบอัตนัย หรืออาจจะเป็นปัญหาเรื่องสื่อการเรียนการสอน ถึงแม้สื่อจะมีอยู่มาก แต่สื่อที่สำคัญที่สุดยังเป็นหนังสือแบบเรียนประวัติศาสตร์ และหนังสืออ่านประกอบรายวิชาต่างๆ อีกทั้ง หนังสือที่มีอยู่ก็ยังไม่สอดคล้องกับมาตรฐานที่ชวนให้ไม่น่าอ่าน ขาดความทันสมัย (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543) ปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตกต่ำลง และขาดทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ด้วยการสอนประวัติศาสตร์เพียงแค่ฉายหนังตัวอย่างและให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองนั้นอาจทำให้เด็กไม่เข้าใจ ไม่เกิดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้จริงๆ ครูผู้สอนจึงต้องรู้และเข้าใจถึงการใช้สื่อการสอน เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องจัดเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้ ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน (สุคนธ์ ลินธพานนท์, 2553) การที่จะทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี รักชาติบ้านเมืองและท้องถิ่น มีการอนุรักษ์แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น มีทักษะการคิดที่ดี ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ได้อย่างเข้าใจลึกซึ้งซึ่งต้องการส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวผู้เรียนก่อน เช่น ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริง ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครูผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน (ปิ่นทิศา ไชโย และณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ, 2566) และจากการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 โดยพบว่า ยังมีจุดอ่อนหลายประการ เช่น ประการแรก การกำหนดเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์กระแสหลักเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์แนวชาตินิยม นิธิ เอียวศรีวงศ์, (2548) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์กว้างๆ เกี่ยวข้องกับความเป็นชาติ ไม่เน้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นซึ่งอยู่รอบตัว จะทำให้หลักฐาน ตำนาน เรื่องเล่า ในท้องถิ่น ไม่มีความสำคัญถูกทิ้งไป ทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้เราเข้าใจท้องถิ่นของเราได้ ประการที่สอง เนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตรไม่ได้เน้นที่จะปลูกฝังการพัฒนาความคิดเชิงประวัติศาสตร์ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้น้อย อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, (2548) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้ที่ได้จากการเรียนประวัติศาสตร์ในโรงเรียน จึงไม่สอดคล้องกับประสบการณ์ตรงของผู้เรียนในท้องถิ่น และมีได้ก่อให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจต่อความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเลย และประการสุดท้าย สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในโรงเรียน เป็นตำราเรียนและเอกสารมากกว่าสื่ออื่นๆ ซึ่ง อมรวิรัช นาคทรพรพ, (2551) กล่าวถึงการเรียนประวัติศาสตร์จากตำราเรียนที่มีเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์ในแนวกว้าง ทำให้วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหาตายตัวไม่สอดคล้องกับประสบการณ์จริงของผู้เรียนในท้องถิ่นต่างๆ สรุปได้ว่า หลักสูตรและการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ยังไม่สอดคล้องกับบริบทหรือประเด็นเรื่องราวในท้องถิ่น จึงไม่สามารถเข้าถึงความรู้ของประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องราวประสบการณ์จริงที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียนได้

โรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ตั้งอยู่ในเขตวัดที่มีความเป็นมาที่เก่าแก่ มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ซึ่งได้มีการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดี และรวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นไว้นานแล้ว โดยหลวงปู่ชื่น เขมจาโร เป็นเกจิอาจารย์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาแก่ประชาชนในบริเวณกว้าง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นแท้จริง และเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจมีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองตลอดจนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานมรดกอันล้ำค่าในท้องถิ่นของตนให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนาโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ด้วยกระบวนการสอน ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนระดับชั้นอนุบาล จำนวน 1 คน เจ้าอาวาสวัดวังวาริน จำนวน 1 คน กรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 11 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 10 ข้อ

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ทำการศึกษาขอบเขตเนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหาเป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 ข้อ หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้สร้างเสร็จแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ ประเมินผล และแก้ไขปรับปรุง แล้วนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ได้ตรวจสอบแล้วเสนอกับผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหลักสูตร และการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแนะนำตัวและนำแบบสอบถามไปแจกให้กับนักเรียนคนละ 1 ฉบับ พร้อมกับอธิบายถึงแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม 30 นาที จึงเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวันเวลาที่จะไปสัมภาษณ์ และทำการแจ้งวันเวลาและประเด็นที่จะไปสัมภาษณ์ให้กับผู้สัมภาษณ์ทราบล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์จะต้องมีการแนะนำตัวเอง และกำหนดประเด็นสัมภาษณ์สำคัญ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์ ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา สัมภาษณ์เสร็จแล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ จะวิเคราะห์ข้อมูลโดย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ฉบับร่าง

1. การพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ฉบับร่าง

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและผลการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร

1.2 ดำเนินการสร้างหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 – 3 สาระที่ควรเรียนรู้ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม

1.3 นำหลักสูตรฉบับร่างไปเสนอให้กับผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบถึงความเหมาะสม 5 คน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

1.4 นำผลการประเมินหลักสูตรฉบับร่างที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้หลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

2. การพัฒนากระบวนการสอนหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ฉบับร่าง

2.1 ศึกษาและวิเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนการสอน และงานวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

2.2 ดำเนินการพัฒนากระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 – 3 สาระที่ควรเรียนรู้ บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก และชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม

2.3 นำหลักสูตรฉบับร่างไปเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาหลักสูตรและการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 คน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

2.4 นำผลการประเมินกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ฉบับร่างที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน มาทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้กระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร มีความสอดคล้องเหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการทดลอง

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังวารินราษฎร์วัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 76 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร มีแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ดังนี้

2.1.1 ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 5 แผน 5 ชั่วโมง คือ 1) ชื่อและความสำคัญ 2) วันบูรพาจารย์หลวงปู่ชื่น 3) สิ่งที่ควรปฏิบัติในวันสำคัญทางศาสนา 4) พระรัตนตรัย และ 5) ข้อควรปฏิบัติของชาวพุทธ

2.1.2 ชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 5 แผน 5 ชั่วโมง คือ 1) ชื่อและความสำคัญ 2) วันบูรพาจารย์หลวงปู่ชื่น 3) สิ่งที่ควรปฏิบัติในวันสำคัญทางศาสนา 4) พระรัตนตรัย และ 5) ข้อควรปฏิบัติของชาวพุทธ

2.1.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 แผน 5 ชั่วโมง คือ 1) ประวัติความเป็นมาของหลวงปู่ชื่นกับวัดวังวาริน 2) หลวงปู่ชื่นกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

2.1.4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 แผน 5 ชั่วโมง คือ 1) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร : คนดีในชุมชนบ้านเรา 2) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร กับวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.1.5 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 แผน 5 ชั่วโมง คือ 1) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร : พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง 2) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร : พลังศรัทธาของประชาชน

2.1.6 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 แผน 5 ชั่วโมง 1) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร : บุคคลอันทรงคุณค่า 2) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร กับภาษาถิ่นโคราช

2.1.7 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 แผน 5 ชั่วโมง คือ 1) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร กับวิถีการทางประวัติศาสตร์ 2) หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2.1.8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 แผน 5 ชั่วโมง คือ 1) ย้อนรอยผลงานของหลวงปู่ขึ้น เขมจาโร 2) การนำหลักธรรมคำสอนของหลวงปู่ขึ้น เขมจาโร สู่การปฏิบัติ

โดยทดลองใช้หลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 22 แผน 40 ชั่วโมง

2.2 แบบประเมินพัฒนาการและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 แบบประเมินพัฒนาการขั้นอนุบาล ประกอบด้วย

- 1) แบบประเมินพัฒนาการขั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ
- 2) แบบประเมินพัฒนาการขั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 10 ข้อ

2.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบ ชนิด 3 ตัวเลือก ประกอบด้วย

- 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ
- 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 10 ข้อ
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ข้อ
- 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 ข้อ
- 5) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 15 ข้อ
- 6) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 15 ข้อ

เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินพัฒนาการและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ด้านเนื้อหาจำนวน 2 คน ด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นรายข้อ โดยค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1 นำแบบประเมินพัฒนาการและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองหญ้าขาว ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน เพื่อหาคุณภาพข้อสอบ มีค่าความยากง่าย (P) เท่ากับ 0.46-0.70 และค่าอำนาจจำแนก เท่ากับ 0.22-0.53 หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธี KR-20 (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543) มีค่าเท่ากับ 0.82 และนำไปใช้กับประชากรต่อไป

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ขึ้น เขมจาโร ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 – 3 ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) อังโน (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543) เป็นข้อความวัดความรู้สึกพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งได้กำหนดความพึงพอใจไว้ 5 ระดับ

- โดยใช้สัญลักษณ์ หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- หมายถึง เห็นด้วย
- หมายถึง ไม่แน่ใจ
- หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

โดยใช้เกณฑ์พิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ยในการแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย และ 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ขึ้น เขม จาโร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's scale) อ้างใน (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543) เป็น ข้อความวัดความรู้สึกพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งได้กำหนดความพึงพอใจไว้ 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 หมายถึง เห็นด้วย 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยใช้เกณฑ์พิจารณาระดับ คะแนนเฉลี่ยในการแปลผลดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) 4.51-5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก 2.51-3.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจ น้อย และ 1.00-1.50 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อทำการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1 จึงจะถือว่าข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ

3. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 76 คน การวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน (One group Posttest-only Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538) ดังนี้

ตารางที่ 1 แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบหลังเรียน

กลุ่ม	Treatment	Post-test
กลุ่มทดลอง	X	T

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

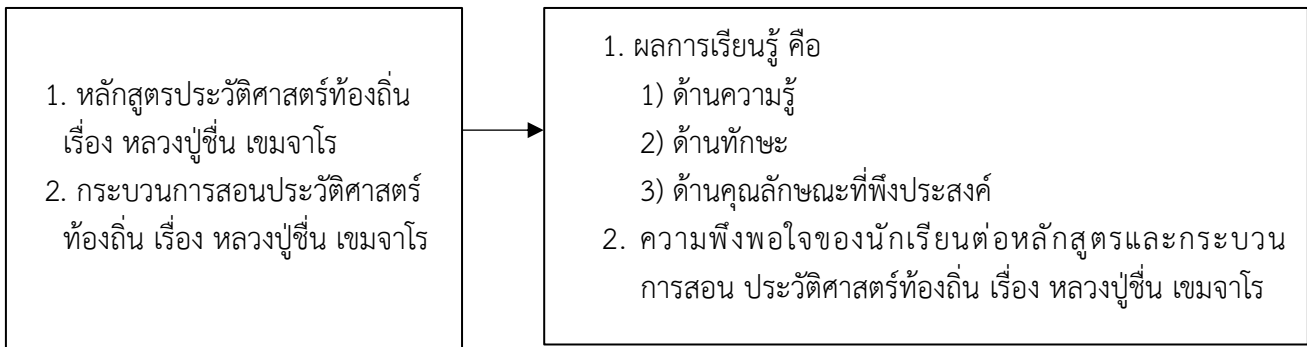
X	หมายถึง	การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
T	หมายถึง	การประเมินพัฒนาการ/การทดสอบหลังเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติทดสอบโดยการ ทดสอบค่าทีแบบ (t-test dependent) เปรียบเทียบกับคะแนนแบบประเมินพัฒนาการและแบบทดสอบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดในแต่ละชั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษา ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลของการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ของระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้

1.1 หลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนาประกอบด้วย ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ของระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.65 ดังนี้

1.1.1 ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 หน่วยหลวงปู่ชื่น เขมจาโร มี 5 แผน คือ 1) ชื่อและความสำคัญ 2) วันบูรพาจารย์หลวงปู่ชื่น 3) สิ่งที่ควรปฏิบัติในวันสำคัญทางศาสนา 4) พระรัตนตรัย และ 5) ข้อควรปฏิบัติของชาวพุทธ ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ 5 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.64 และระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.70

1.1.2 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ชั่วโมง ประกอบด้วย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มี 2 แผน คือ 1) ประวัติความเป็นมาของหลวงปู่ชื่นกับวัดวังวาริน 2) หลวงปู่ชื่นกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.64 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มี 2 แผน คือ 1) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร : คนดีในชุมชนบ้านเรา 2) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร กับวัฒนธรรมท้องถิ่น ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.66 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 2 แผน คือ 1) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร : พุทธศาสนิกชนตัวอย่าง 2) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร : พลังศรัทธาของประชาชน ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.58 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มี 2 แผน คือ 1) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร : บุคคลอันทรงคุณค่า 2) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร กับภาษาถิ่นโคราช ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มี 2 แผน คือ 1) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร กับวิธีการทางประวัติศาสตร์ 2) หลวงปู่ชื่น เขมจาโร กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.74 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี 2 แผน คือ 1) ย้อนรอยผลงานของหลวงปู่ชื่น เขมจาโร 2) การนำหลักธรรมคำสอนของหลวงปู่ชื่น เขมจาโร สู่การปฏิบัติ ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.54

1.2 กระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา ประกอบด้วยขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (E : Engagement) เด็กได้รับการกระตุ้นทำให้เกิดความสนใจในการรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 โดยครูผู้สอนอาจใช้วิธีการสนทนา ซักถาม ทายปัญหา หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่กระตุ้นให้เด็กตื่นตัวและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ ขั้นที่ 2 การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (A : Activities) เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การฟัง การมอง การดมกลิ่น การชิมรส และการสัมผัส เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง จากการสำรวจ สอบถาม การทัศนศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมหลักฐาน ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การตีความและสังเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอข้อมูล ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการเรียนรู้ (R : Reflection) เด็กนำเสนอผลงานการเรียนรู้ด้วยการเล่าถึงสิ่งที่เด็กได้ปฏิบัติให้เพื่อนและครูฟังอย่างเข้าใจและตอบข้อซักถามของเพื่อนและครูได้อย่างถูกต้อง และขั้นที่ 4 การประเมินความสามารถ (A : Assessing) ครูประเมินการจัดกิจกรรมว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนเพียงใด ซึ่งอาจทำการวัดโดยการใช้ข้อสอบ แบบสังเกต การตรวจผลงานหรือการสัมภาษณ์ ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ของระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.58 ดังนี้

1.2.1 ระดับชั้นอนุบาลแผนการจัดประสบการณ์มีองค์ประกอบดังนี้ ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ ระยะเวลาเรียน สารการเรียนรู้ (ประสบการณ์สำคัญ/สาระที่ควรรู้) กิจกรรมการเรียนรู้ (กระบวนการสอน EARA) สื่อการเรียนรู้ การประเมินผล และบันทึกหลังการจัดประสบการณ์ ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด โดยแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 4.53 และแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 4.60

1.2.2 ระดับชั้นประถมศึกษา แผนการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้ ตัวชี้วัด/มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ (กระบวนการสอน EARA) สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ การวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ และบันทึกหลังการเรียนการสอน ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยรวม 4.56 แผนการจัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยรวม 4.58 แผนการจัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม 4.53 แผนการจัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยรวม 4.62 แผนการจัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเฉลี่ยรวม 4.71 แผนการจัดการเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวม 4.51

2. ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรและกระบวนการทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

2.1 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยหลังเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.29

2.2 ผลการประเมินด้านทักษะในการปฏิบัติงานนักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสวงหาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การทำงานร่วมกัน การวิเคราะห์จำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และการนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.51

2.3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า มีทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ โดยนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.23

3. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา ดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงผลความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์วัฒนา

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ	อันดับ
1	หลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร มีเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.68	0.47	มากที่สุด	5
2	เนื้อหาของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร เข้าใจง่าย	4.69	0.46	มากที่สุด	4
3	ครูสร้างความสนใจ (Engagement) ทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้	4.67	0.47	มากที่สุด	6
4	กิจกรรมการเรียนการสอน (Activity) ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ	4.77	0.42	มากที่สุด	1
5	ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ 5 ชั้น ในกิจกรรมการเรียนการสอน (Activity) นักเรียนได้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.63	0.49	มากที่สุด	7
6	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection)	4.61	0.49	มากที่สุด	8
7	สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น	4.67	0.47	มากที่สุด	6
8	นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้	4.71	0.46	มากที่สุด	3
9	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาและอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียนได้	4.57	0.50	มากที่สุด	9
10	นักเรียนเห็นคุณค่า มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	4.73	0.45	มากที่สุด	2
รวมเฉลี่ย		4.67	0.47	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.67 ซึ่งความคิดเห็นของผู้ตอบ 76 แบบสอบถามไม่ต่างกันมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรื่อง กิจกรรมการเรียนการสอน (Activity) ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ย 4.77 รองลงมาเรื่อง นักเรียนเห็นคุณค่ามีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 4.73 นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.71 เนื้อหาของหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.69 หลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร มีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย 4.68 ครูสร้างความสนใจ (Engagement) ทำให้นักเรียนอยากเรียนรู้ และ สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.67 ขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ 5 ชั้น ในกิจกรรมการเรียนการสอน (Activity) นักเรียนได้ความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ย 4.63 นักเรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและสะท้อนผลการเรียนรู้ (Reflection) มีค่าเฉลี่ย 4.61 และนักเรียนสามารถนำความรู้ไปพัฒนาและอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียนได้ มีค่าเฉลี่ย 4.57 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์วัฒนา ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.65 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

1.1 หลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์วัฒนา ประกอบด้วย ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรระดับชั้นอนุบาลปีที่

2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรแกนกลาง ชั้นพื้นฐาน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับหลวงปู่ชื่น เขมจาโร แล้วจึงดำเนินการทำหลักสูตร จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมทั้งหลักสูตร นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ จึงทำให้หลักสูตรมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอน ตามจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ Taba, Hilda (1962) ได้กล่าวว่าหลักสูตรควรประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ คือ จุดหมายกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชาและประสบการณ์เรียนรู้ รูปแบบการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักการของ Tyler, R.W. (1949) ได้กล่าวว่ากระบวนการพัฒนาหลักสูตรควรตอบข้อคำถาม 4 ข้อ คือ 1) จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนควรบรรลุคืออะไร 2) ประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรที่สามารถทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย 3) ประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านี้สามารถจัดให้มีประสิทธิภาพอย่างไร และ 4) เราจะทราบได้อย่างไรว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ หุ่นสะดี (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้อำเภอเสตืบ จังหวัดชลบุรี พบว่าการศึกษาทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางชั้นพื้นฐาน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมองค์ความรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น นำมาพัฒนาหลักสูตร ทำการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยมีผู้รู้ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลองค์ความรู้และร่วม จัดการเรียนรู้ ทำให้หลักสูตรเกิดความเหมาะสมครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

1.2 กระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารีนราชภัฏวัฒนา ประกอบด้วยขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ (E : Engagement) ขั้นที่ 2 การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม (A : Activities) ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมหลักฐาน ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การตีความและสังเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอข้อมูล ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการเรียนรู้ (R : Reflection) และขั้นที่ 4 การประเมินความสามารถ (A : Assessing) ผลการประเมินความเหมาะสมของกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ของระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.58 ทั้งนี้เพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการสอน หลักสูตรแกนกลางชั้นพื้นฐาน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินการสังเคราะห์เป็นกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ จึงทำให้กระบวนการสอนมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ สุริยนต์ กัลยาณี (2566) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของสถานศึกษาควรดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน (Planning) ขั้นการปฏิบัติ (Action) ขั้นการสังเกต (Observation) และขั้นการสะท้อนผล (Reflection) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทีฆกุล คำงาม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR ที่มีต่อการเรียนรู้มนทัศน์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR มีผลการเรียนรู้มนทัศน์ทางประวัติศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรและกระบวนการทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารีนราชภัฏวัฒนา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยด้านความรู้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.29 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.51 และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 94.23 ทั้งนี้เพราะว่า เนื้อหาที่สอนใกล้ตัวเด็กสามารถเข้าใจได้ง่าย นักเรียนจึงเรียนอย่างเป็นสุข สนุกสนาน ตื่นตา กระบวนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี และสร้างขั้นการสอนประวัติศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเรียนเหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจึงมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกุลาวัฒน์ รัชนิกร, สกณภัทร ศรีแสงรงค์ และสฎาญ ธีระวณิชตระกูล (2560) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง เมืองพิทยากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูง มีระดับความเหมาะสมอยู่ที่ระดับมาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

ผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การประเมินความภาคภูมิใจในความ เป็นท้องถิ่นของผู้เรียนที่เรียนด้วยหลักสูตร มีระดับความภาคภูมิใจอยู่ที่ระดับดีมาก และผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นท้องถิ่นของเมืองพัทยาผ่านการนำเสนอชิ้นงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี ม้าล่อเพชร (2558) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีผลงานวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่น ในการทำงาน และด้านรักความเป็นไทย ของนักเรียนส่วนใหญ่ผ่าน เกณฑ์ประเมินในระดับดี เนื่องมาจากนักเรียนจึงได้ทำ กิจกรรมจากสถานที่จริง ผู้วิจัยได้ประเมินในรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่จัดขึ้น และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ สีทอง (2563) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผลการเรียนด้านความรู้ของนักเรียนตามหลักสูตร นักเรียนมี คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการประเมินด้านทักษะในการปฏิบัติงาน คิด เป็นร้อยละ 86.50 และผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 94.45 – 100

3. ความพึงพอใจต่อหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารีน วนราษฎร์พัฒนา นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.67 ทั้งนี้เพราะว่าเนื้อหา สาระนั้นนำมาจัดการเรียนรู้ ได้มาจากสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น เป็นเรื่องใกล้ตัวในชุมชนของนักเรียนเอง ประกอบกับการจัดกระบวนการ สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ฝึกทักษะ เกิดการเรียนรู้ และสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง นักเรียนจึงมีความสุข สนุกสนาน เห็นความสำคัญ และเกิดความภาคภูมิใจและหวงแหน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยา ศรี เพชร (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง คลองมหาสวัสดิ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เนื้อหาสาระที่นำมาจัดการเรียนรู้เกิดจากความต้องการของนักเรียนและเป็นเรื่องใกล้ตัว สอดคล้องหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนและครูผู้สอนศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งอรุณ หัสชู (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรโดยจัดการ เรียนรู้โดยเน้นการปฏิบัติจริง ทำให้นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรี ม้า ล่อเพชร (2558) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีผลงานวิจัยพบว่า องค์ความรู้ได้มาจากท้องถิ่นของนักเรียนเอง ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง นักเรียนจึงมีความสุข สนุกสนานกับการเรียน เห็นความสำคัญและเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

หลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารีนวนราษฎร์พัฒนา ผล การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.65

ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรและกระบวนการทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารีน วนราษฎร์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยด้านความรู้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.29 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน มีคะแนนค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.51 และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคะแนนค่าเฉลี่ย ร้อยละ 94.23

ความพึงพอใจต่อหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารีน วนราษฎร์พัฒนา นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.67

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้วิจัยขอแนะนำไว้ 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยนี้พบว่าหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์วัฒนา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนควรนำหลักสูตรและกระบวนการสอนไปใช้พัฒนานักเรียนต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในหลักสูตรและกระบวนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่องหลวงปู่ชื่น เขมจาโร ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์วัฒนา ควรส่งเสริมการเป็นมัคคุเทศก์น้อยเพื่อเผยแพร่ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และการท่องเที่ยวต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ในกลุ่มสาระอื่นๆ ด้วย เช่น ขนบเปี้ยะ กระจา สารท วังมัจฉาวาริน ฯลฯ

2.2 ควรศึกษาความคงทนในการเรียนรู้จากหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เรื่อง หลวงปู่ชื่น เขมจาโร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นจาก <https://moe360.blog/2023/01/04/policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/>.
- จรรยา ศรีเพชร. (2550). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องคลองมหาสวัสดิ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ทีฆกุล คำงาม. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการเรียนการสอน DACIR ที่มีต่อการเรียนรู้โมทัศน์ทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2548). การใช้แนวคิดเรื่องศูนย์กลางและเครือข่ายในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันทักษิณคดีศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- ปณิตตา ไชโย และณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ. (2566). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเมืองน่าน โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. วารสารปัญญา, 30(1), 37-48.
- พรทิพย์ หุ่นสะดี. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นหน่วยการเรียนรู้อำเภอสัตหีบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- พัชรี ม้าลอปเพชร. (2558). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- มยุรี วีระประเสริฐ. (2558). สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับการศึกษา ประวัติศาสตร์และโบราณคดี. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งอรุณ หัสชู. (2553). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม ท16201 นิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังแก้วเวภาราม อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2543). ครูกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยในคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ : ประวัติศาสตร์ไทยจะเรียนจะสอนกันอย่างไร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- สกุลวัฒน์ รัชนิกร, สภณภัทร ศรีแสงรงค์ และสฎายุ อีระวณิชตระกูล. (2560). การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้เรื่องเมือง
พัทยา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19(3), 329-342.
- สามารถ สีทอง. (2563). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์).
- สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). พัฒนาทักษะการคิดพิชิตการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- สุรียนต์ กัลยาณี. (2566). การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจันทบุรี. สืบค้นจาก
<https://www.chan1.net/oit/2817/chan1>.
- อมรวิรัช นาคทรพรพ. (2551). การศึกษาในวิถีชุมชน : การสังเคราะห์ประสบการณ์ในชุดโครงการวิจัย ด้านการศึกษากับชุมชน
(รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2548). ประวัติศาสตร์เพื่อชุมชน : ทิศทางใหม่ของการศึกษาประวัติศาสตร์ (รายงานการวิจัย).
กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว).
- Taba, H., & Spalding, W. B. (1962). Curriculum development: Theory and practice (Vol. 37). New York:
Harcourt, Brace & World.
- Tyler, R.W. (1949). Basic principles of curriculum and instruction. Chicago: University of Chicago Press.

A Study of Digital Leadership of School Administrators under the Nongbualamphu Primary Educational Service Area Office 1

Kittiwin Jantasee^{1*}

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author. E-mail: kittiwin01@gmail.com

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the leadership in the digital age of educational institution administrators. Under the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office, Areas 1 and 2) to compare the leadership in the digital age of school administrators. Under the jurisdiction of the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office, Area 1, classified by position, education level, work experience. Sample groups include: Civil servant teachers of schools in the Education Quality Development Network Center, Muang 1-3, under the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office, Area 1, totaling 148 people from 25 schools, by determining the sample size according to the table of Krejcie & Morgan, then selecting the specific type of head teachers. and simple randomization of teachers. Tools used to collect this data It's a questionnaire, data were analyzed using ready-made programs by finding the average Standard deviation, t-test for independent samples, and One-way ANOVA. The results of the study found that 1) digital leadership of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall and each aspect is at a high level. 2) Teachers with different positions Have opinions on the digital leadership of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall and each aspect were not different. 3) Teachers with different educational qualifications Have opinions on the digital leadership of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall and each aspect were not different. 4) Teachers with different work experiences Have opinions on the digital leadership of educational institution administrators Under the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office, Area 1, overall, there was no difference.

Keywords: Leadership in The Digital Age, Educational Institution Administrators, Nong Bua Lamphu Province

การศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

กิตติวิทย์ จันทลี^{1*}

¹วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: kittiwint01@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมือง 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 148 คน จาก 25 โรงเรียน โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากนั้นเลือกแบบเจาะจงของครูหัวหน้าฝ่าย และสุ่มอย่างง่ายของครูผู้สอน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test for independent samples) และค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4) ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา, จังหวัดหนองบัวลำภู

© 2023 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย และประเด็นอื่นที่เกี่ยวข้องอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 สร้าง “TRUST” หรือ “ความเชื่อมั่น ไว้วางใจ” ให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและผู้ปกครอง โดยทุกหน่วยงานสามารถที่จะเป็นหลัก หรือเป็นที่พึ่งได้ T (Transparency) หมายถึง ความโปร่งใส R (Responsibility) หมายถึง ความรับผิดชอบ U (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว S (Student-Centricity) หมายถึง ผู้เรียนเป็นเป้าหมายแห่งการพัฒนา T (Technology) หมายถึง เทคโนโลยี ให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงาน “MOE ONE TEAM” หรือ “การทำงานร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวของกระทรวงศึกษาธิการ” และนำ “TRUST” ซึ่งเป็นรูปแบบในการทำงานที่จะทำให้ครู บุคลากรทางการ

ศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน และประชาชน กลับมาให้ความไว้วางใจในการทำงานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นส่วนเสริมในเรื่องความโปร่งใส ทั้งในเชิงกระบวนการทำงาน และกระบวนการตรวจสอบจากภาคส่วนต่างๆ สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบ ต่อตนเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ ให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

กรณีของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โควิด-19 (Covid-19) ซึ่งมีการแพร่ระบาดไปทั่วโลกนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อต่างๆ จนเกิดความสูญเสียอย่างมากมายันไม่ถ้วนทำให้เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง จนเกิดค่านิยมใหม่ที่คนส่วนใหญ่มักจะพูดกันติดปากและจะได้ยินคำนี้บ่อยขึ้นเรื่อยๆ นั่นคือ วิถีใหม่ (New Normal) ในยุคโควิด-19 ทำให้ผู้คนทั่วโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงในการทำกิจกรรมทุกอย่างในทุกๆ ด้านทั้งในด้านการศึกษา ไลฟ์สไตล์ ธุรกิจ สาธารณสุข ทำให้เห็นรูปแบบ New Normal ชัดเจนขึ้น นักเรียนและผู้ปกครอง ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนใหม่สะท้อน New Normal ที่ไม่ค่อยจะสะดวกทั้งกับผู้ปกครองและกับตัวนักเรียนเอง คือการเรียนออนไลน์ผ่านเทคโนโลยีต่างๆ ทางช่องทีวีดาวเทียม DLTV และเรียนผ่านแอปพลิเคชัน Zoom, Meeting, Microsoft Team, เว็บไซต์ และช่อง YouTube ของ DLTV ได้เช่นกัน แต่ปรากฏว่านักเรียนและผู้ปกครองประสบปัญหาการเรียนออนไลน์มากมายหลายอย่าง เช่น การปรับหาสัญญาณช่องไม่เจอ การโหลดแอปพลิเคชันไม่ได้หรือแม้แต่ปัญหาเรื่องอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่าง มือถือ แท็บเล็ต และการติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงต่างๆ ฯลฯ อีกทั้งการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ เพื่อใช้ในการคำนวณตัวเลข การลงทะเบียนครุภัณฑ์ การจดจำข้อมูลส่วนบุคคล หรือแม้แต่การดำเนินงานของการบริหารงานทั่วไปที่จะต้องหันมาใช้เทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น วิวัฒนาการของเทคโนโลยีในอดีตในช่วง 30-50 ปีที่แล้วเมื่อเปรียบเทียบกับปัจจุบันพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมาก เช่น การรับส่งภาพโทรทัศน์ขาวดำและคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่โดยใช้ระบบปฏิบัติการที่เก่าและช้า แต่ในช่วงนั้นก็ถือว่าเป็นการพัฒนาเทคโนโลยีสุดล้ำที่ทำให้เกิดการปรับตัวในด้านใช้เทคโนโลยีมากขึ้น ในเวลาต่อมาได้มีการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม มีการปรับปรุงระบบปฏิบัติการที่ดีขึ้นมีการใช้โทรศัพท์มือถือผ่านโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อรายงานสถานการณ์สดได้ทันทีและกระจายอย่างรวดเร็ว จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ซึ่งบทบาทของการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วส่งผลให้มีการพัฒนาอุปกรณ์ทางด้านคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบต่างๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งเห็นได้ว่าจะมีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยมีคอมพิวเตอร์หรือระบบประมวลผลอัจฉริยะเข้าไปเกี่ยวข้องให้เห็นอยู่ตลอดเวลาเพียงแค่ม้าส์ ของคอมพิวเตอร์หรือสัมผัสแค่หน้าจอ เหมือนดังไม่มีพรมแดนของประเทศ (กฤติภัทรกร ศิริภัทร, จรัส อติวิทยาภรณ์ และนิรันดร์ จุลทรัพย์, 2563)

อีกทั้งยุคดิจิทัลเป็นยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา ดังนั้น คุณลักษณะสำคัญของยุคดิจิทัล จึงมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบสารสนเทศ (Information System) เพื่อการบริหาร และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ทิศนคติต่อเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่างๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่า ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่างๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561)

ดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดผลสูงสุด ในการสื่อสาร การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในองค์กร โดยเฉพาะในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็น ของผู้บริหาร ผู้บริหารทุกระดับต้องใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่เกี่ยวกับการวางแผน และการตัดสินใจโดยข้อมูลและสารสนเทศที่มีความสอดคล้องกับความต้องการ (Requirement) มีความถูกต้อง (Accuracy) และมีความทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness) เพราะนโยบายทางการศึกษาได้มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับความ

เจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างต่อเนื่องตามยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจึงต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบายความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ โดยอาศัยผู้นำซึ่งเต็มเปี่ยมด้วยภาวะผู้นำตามแนวทางการบริหารการศึกษารูปแบบใหม่ ทั้งการเรียนรู้ยุค New Normal นั่นก็คือภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงแนวความคิดในการประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำดิจิทัลในการบริหารการศึกษา ในบริบทของสภาพแวดล้อมตามแต่ละสถานศึกษา (ดาวรุ่งวรรณ ธิวิลการ, 2564)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อนำผลของการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ที่มีผู้นำ โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาอย่างดีที่สุดในยุคดิจิทัลเพราะ หากผู้นำมีการนำดิจิทัลเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การจัดการเรียนการสอน และผู้บริหาร ครู สามารถเชื่อมโยงข้อมูลความรู้จากโลกภายนอกสู่ห้องเรียนโดยผ่านอินเทอร์เน็ตได้ จะทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนรู้ ครูสร้างบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ได้ดี นักเรียนสามารถเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Learning) หรือเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนได้อย่างสนุกสนาน การสร้างบรรยากาศห้องเรียนให้เป็นแบบห้องเรียนดิจิทัล (Digital Classroom) ส่งผลให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับจากสังคม นักเรียนมีความสามารถตามทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูสังกัดศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมือง 1 เมือง 2 และ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้แก่ ครูหัวหน้าฝ่าย จำนวน 44 คน ครูผู้สอน จำนวน 202 คน รวม 248 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมือง 1 เมือง 2 และเมือง 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ ครูหัวหน้าฝ่าย จำนวน 44 คน การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ครูผู้สอน จำนวน 104 คน รวม 148 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมีจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ (ประเภทตำแหน่งของครู ประสบการณ์การทำงาน วุฒิการศึกษา) ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ซึ่งกำหนดคะแนนแบ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert)

- 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลระดับมาก
- 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลระดับน้อย

1 หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ

2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม กับคำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้วิธีหาค่า Index of item objective congruency (IOC) โดยกำหนดคะแนน ดังนี้

+1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา

0 ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา

-1 แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษา

บันทึกผลการพิจารณาถึงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านในแต่ละข้อ จากนั้นคำนวณหาค่า IOC คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ไว้ จากนั้นจัดทำเป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปพบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญ 5 ท่าน แนะนำ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .977

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์วิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งกลุ่มตัวอย่าง โดย ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตอบแบบสอบถามให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และกำหนดวันรับคืนแบบสอบถาม

2) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 148 ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 137 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 92.57

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการคำนวณค่าทางสถิติดังกล่าว โดยอาศัยการคำนวณจากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

5.2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้

4.51-5.00 น หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 น หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 น หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 น หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 น หมายถึง มีภาวะผู้นำดิจิทัลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t-test for independent samples) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

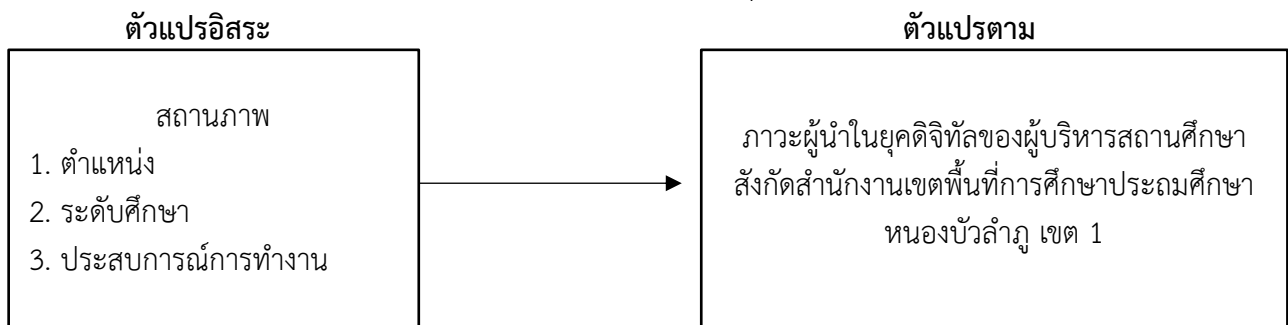
5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เปรียบเทียบตามสภาพตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าทีค่ากับค่าแปรปรวนทางเดียว (t-test, One-way ANOVA)

5.5 นำข้อมูลสาระสำคัญที่สรุปได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์และสรุปผลข้อค้นพบในการวิจัย

5.6 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทำในรูปตารางประกอบบรรยาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ผลการศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านการมีนโยบายและวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงาน และด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สรุปผลได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุด ได้แก่ ด้าน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านการมีนโยบายและวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาสู่ความเป็น มืออาชีพ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงาน และด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตามลำดับ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสูง ซึ่งค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีพฤติกรรมในการใช้ เทคโนโลยี ดิจิทัลเป็นกิจวัตรประจำวัน และนำข้อมูลสารสนเทศมาประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการ สถานศึกษาอย่าง เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จินฉนวนตร์ ปะโคทัง (2561) กล่าวถึง การค้นหาการบริหารโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นหาเพื่อประกอบการตัดสินใจ และนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์และมี ประสิทธิภาพ

1.2 ด้านการมีนโยบายและวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเป็นรองลงมา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและราย ข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีพฤติกรรมในการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ สถานการณ์ปัจจุบัน กำหนดพันธกิจด้านดิจิทัล มีการกำกับควบคุมวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ วิสัยทัศน์ ดิจิทัล การสร้างวิสัยทัศน์ดิจิทัลและการลงมือปฏิบัติตามกลยุทธ์และแผนงานเพื่อการปฏิบัติตาม วิสัยทัศน์ดิจิทัล สอดคล้องกับแนวคิดของ จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทร์วาสารกิจ และเสาวนีย์ อยู่ศิริมย์ (2560) ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ภาวะผู้นำ ในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัลจำเป็นต้องมีมิติวิสัยทัศน์ มีการสร้างวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี มีการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เป็น ปัจจุบันขององค์กร มีมุมมองอนาคตของผู้บริหารสถานศึกษาในการ คัดเลือกเทคโนโลยีดิจิทัลและตัดสินใจอนาคตขององค์กร

1.3 ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่ง ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมครูให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนผ่านระบบออนไลน์ตามสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อแก้ไขปัญหาของการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อ รวมไปถึงการเพิ่มช่องทางการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนกฤต พราหมณ์นง, สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ และธง พวง สุวรรณ (2560) กล่าวถึง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบายให้ครูใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ดิจิทัลในการ จัดการเรียนการสอน สนับสนุนส่งเสริมให้ครูใช้ระบบดิจิทัลในการจัดการและดำเนินการ ในด้านการวัดผลและประเมินผลการ จัดการเรียนการ

1.4 ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ยลำดับถัดมา ซึ่งค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีการสร้างความ ตะหนักถึง ประเด็นทางสังคม จริยธรรมและกฎหมายในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ยังคำนึงถึงการนำข้อมูลดิจิทัลต่างๆ ไปใช้ในทางที่ ถูกต้อง เพื่อเป็นการเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนาภรณ์ วัชรอติยาพล (2563) การจัดการเรียนรู้ชี้แนะการใช้งานที่ถูกต้อง สร้างความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้กับผู้บริโภค สื่อ

1.5 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับถัดมา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและราย ข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีการแสดงให้เห็นการปรับตัวถึงค่านิยม ความรู้ ความคิด ศิลธรรม ประเพณี จากการเรียนรู้และใช้เป็นวิถีชีวิตตามยุคดิจิทัล โดยมีการปรับตัว ในการทำงาน ใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมเป็นวัฒนธรรมองค์กรดิจิทัล สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ

ไชยโชติ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน ได้กล่าวสรุปไว้ว่า การพัฒนาวัฒนธรรมในองค์กร ย่อมต้องกระทบต่อการเพิ่มขึ้น หรือลดลงของประสิทธิผลโรงเรียนได้โดยตรง เช่น การแสวงหาความร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน หรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครู หรือ การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบในการปฏิบัติงาน และการรักษามาตรฐานของการปฏิบัติงานแต่ละครั้งอย่างเคร่งครัด ย่อมนำไปสู่การยกระดับขึ้นของ ความสำเร็จของนักเรียน

1.6 ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและราย ข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีการพัฒนาทักษะการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลในยุคดิจิทัล ในท่ามกลางสภาพแวดล้อมของ ICT อาจจะต้องหาแนวทาง วิธีการ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ส่งเสริม ให้การนิเทศ มีความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่าประโยชน์มากยิ่งขึ้น ผ่านระบบดิจิทัลอย่างหลากหลาย ที่สามารถส่งเสริมประสิทธิภาพ ของการนิเทศการศึกษาได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ มณีรัตน์ สุดดี (2563) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตต์ เขต 2 ได้กล่าวสรุปไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของครูเพื่อช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน อธิปราชผลได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งที่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ครูมีทักษะด้านการเรียนรู้ที่แตกต่างกันตามการรับรู้ ตามความเข้าใจ ตามความใกล้ชิดผู้บริหารสถานศึกษา สะท้อนถึงโลกการทำงานที่มีความซับซ้อนในปัจจุบัน ด้วยภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือที่ดี สอดคล้องกับวิจัยของ ภคพร เลิกนอก (2563) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยจำแนกตามสถานภาพ เพศ และประสบการณ์การทำงาน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ บริบททางสังคมที่เปลี่ยนไปการดำเนินชีวิตในปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัล เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องมีการปรับตัวและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวันและการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารกับข้าราชการครูได้ทันเวลาและทันที สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริรัตน์ รอดพัน, นเรศ ชันชะรี และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของ ผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนพระราชรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครูมีแผนพัฒนาตนเองเป็นรายปีงบประมาณ จึงทำให้ข้าราชการครู ได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาไปตามแผนการพัฒนาตนเองในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูเบศ นิราศภัย (2563) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากสูงที่สุดไปต่ำที่สุด ดังนี้ ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ด้านการมีนโยบาย และวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษา ด้านการพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงาน และ ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตามลำดับ

ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายทางการศึกษาระบบการศึกษาธิการ. สืบค้นจาก

<https://moe360.blog/2021/09/17/trust/>.

กฤติภัทรกร ศิริภัทร, จรัส อติวิทยากรณ์ และนิรันดร์ จุลทรัพย์. (2563). การใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในยุควิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่. สืบค้นจาก

[https://www.hu.ac.th/conference/conference2021/Proceeding/doc/03%20ED/124-ED%20\(P.1344%20-%201361\).pdf](https://www.hu.ac.th/conference/conference2021/Proceeding/doc/03%20ED/124-ED%20(P.1344%20-%201361).pdf).

จิณฉัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

จิรพล สังข์โพธิ์, สุวรรณ จันทวิลาสกรกิจ และเสาวนีย์ อยู่ศิริรัมย์. (2560). ภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรยุคดิจิทัล กรณีศึกษา : องค์กรไอทีและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับไอทีในเขต กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชนกฤต พรหมนันทก, สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ และจง พวงสุวรรณ. (2560). การศึกษาองค์ประกอบด้านภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. วารสารศรีปทุมปริทัศน์, 17(1), 43-53.

ภคพร เลิกนอก. (2563). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขต 4. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์, 7(2), 151-166.

ภูเบศ นิราศภัย. (2562). สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

มณีนรัตน์ สุดเต้. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาอุดรดิษฐ์ เขต 2. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์).

- มานะ ไชยโชติ. (2564). ภาวะผู้นำแบบดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และประสิทธิผลโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 18(1), 624-630.
- รัตนารณ วัชรอติยาพล. (2563). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร. (ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย).
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรรัตน์ รอดพัน, นเรศ ชันชะรี และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2564). การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 9(35), 36-45.

School Administrative Factors Under Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3

Surasak Turanet^{1*} and Phaithoon Veawwong¹

¹Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author. E-mail: surasak190134@gmail.com

ABSTRACT

This research has the objectives 1) to study the administrative factors of educational institutions under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office, Area 3 and 2) to compare the administrative factors of educational institutions under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office, Area 3, classified by status tenure, school size, and work experience, the table by Krejcie and Morgan (Krejcie & Morgan) was used to calculate the sample size. Teachers and administrators. The sample group includes educational institution administrators and teachers under the jurisdiction of the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office, Area 3, academic year 2023, numbering 296 people, classified as 73 educational institution administrators and 223 teachers. Instruments used for data collection, It is a questionnaire about educational institution administration factors. has a confidence value of 0.99. The mean, standard deviation, t test (t-test), Independent Samples type, and F-test are among the statistics used in data analysis. The study's findings revealed that: 1) Formal elements Administrators and teachers at educational institutions under the Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office, Area 3, felt that overall, factors in the administration of these schools were at a good level. 2) Elements influencing the way Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office, Area 3 administers educational establishments categorized based on work experience and position holding status Overall, not much has changed. Overall, based on the size of the educational institution, a statistically significant difference was discovered at the.05 level.

Keywords: Factors in Educational Institution Administration, Educational Institution Administrators, Educational Institutions

ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

สุรศักดิ์ ตูลาเนตร^{1*} และ ไพฑูรย์ แววงค์¹

¹วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: surasak190134@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 296 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 73 คน และครูผู้สอนจำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t - test) ชนิด Independent Samples การทดสอบเอฟ (F - test) ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถานศึกษา

© 2023 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน โลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จะนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษาของบุคลากรในภูมิภาคมากยิ่งขึ้น การเรียนรู้เพื่อให้ได้วิชาแกนและแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องให้ได้ทั้งสาระวิชา และได้ทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาจะต้องพัฒนากำลังคนให้มีขีดความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันบนเวทีโลก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนด ให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องมีการจัดให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ช่วยฝึกทักษะกระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2553)

การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารและจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไรให้เกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุด เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงานและใช้หลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหาร ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงานและเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหมาย และสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายทันการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) และมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นที่ตรงกันเกี่ยวกับการปัจจัยทางการบริหารซึ่งสามารถสังเคราะห์ออกมาได้ทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) การจูงใจ 3) บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ 4) การติดต่อสื่อสาร 5) เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) โครงสร้างองค์การ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางการบริหารของ (วุฒิพร ประทุมพงษ์, 2556) ซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษานั้น ปัจจัยสำคัญต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วม ซึ่งตรงตามมาตรา 22 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ในฐานะผู้นำหลัก ซึ่งมีภาระหน้าที่สำคัญคือ เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ทำงานร่วมกัน จนสามารถทำให้นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2553)

การเปลี่ยนแปลงจากหลักการเดิมที่มีต่อการจัดการศึกษา ทำให้หลักในการบริหารการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปตามกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการ และปัจจัยการบริหารต่างๆ ในสาระสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารที่กล่าวไว้ข้างต้น ปัจจัยการบริหารที่จะช่วยให้การบริหารประสบผลสำเร็จจะต้องมีปัจจัยที่จำเป็น เช่น 1) ภาวะผู้นำ 2) การจูงใจ 3) บรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ 4) การติดต่อสื่อสาร 5) เทคโนโลยีสารสนเทศ 6) โครงสร้างองค์การ ที่นักการศึกษาได้ให้การยอมรับว่าจะส่งผลสำเร็จต่อการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงอยากจะค้นคว้าว่าปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งสิ้น 1,058 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2566 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970)

อ้างอิงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 296 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 73 คน และครูผู้สอนจำนวน 223 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ การดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 6 ด้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของเรนซิสไลเคอร์ท (Rensis Likert Method) มีความหมายและค่าน้ำหนัก ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามด้วยตนเองโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาตามข้อ 1 ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุม ขอบข่ายการดำเนินงานเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา แล้วกำหนดคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของเรนซิสไลเคอร์ท (Rensis Likert Method)

3.3 นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3.4 ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษา

3.5 นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องทั้ง ความเที่ยงตรงด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และ ด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่นๆ แล้วนำผลการพิจารณามาวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีหา ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence) ของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Rovinelli and Hambleton, 1978 : 67 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2556) จากแบบสอบถามทั้งหมด 41 ข้อ โดย กำหนดคะแนน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

สรุปการประเมินผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาพบว่า แบบสอบถามแต่ละข้อมีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการกับประเด็นหลักอยู่ในช่วง 0.67-1.0 ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด

3.7 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ไปคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's α -Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.99

3.8 นำร่างแบบสอบถามที่ได้เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้ง

3.9 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิชญบัณฑิต ให้ออกหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือสร้างแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) กับสถานศึกษาจำนวน 73 แห่ง จำนวน 296 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

5.1 การจัดเตรียมข้อมูล

5.1.1 นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์

5.1.2 นำแบบสอบถามที่เรียบร้อยสมบูรณ์มาลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงเครื่องคอมพิวเตอร์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลแล้วจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามตามตัวแปรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 วิเคราะห์โดย

1) ทหารดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา โดยการนำแบบสอบถามตอนที่ 2 มาตรวจสอบและให้คะแนนตามเกณฑ์ในแต่ละช่อง และหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและรายข้อ แล้วนำไป แปลผล และนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยายโดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) การเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ด้วยการทดสอบที (t - test) ชนิด Independent Sample จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้วยการทดสอบค่า F (F-Test) แบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe - Method) หรือ LSD วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ตามความเหมาะสม

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการจูงใจ และด้านโครงสร้างองค์การ และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานทางการศึกษา ชุมชน ครู และนักเรียน ผู้บริหารใช้รูปแบบการบริหารงานที่มีความยืดหยุ่น และตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีเหตุผล และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

1.2 ด้านการจูงใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารให้คำแนะนำที่ดีและให้กำลังใจ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ผู้บริหารให้การสนับสนุนและโอกาสในการพัฒนาตนเอง และผู้บริหารมอบหมายภาระงานตรงตามความรู้ ความสามารถของบุคคล

1.3 ด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสร้างและดำรงวัฒนธรรมที่ดีให้มีความยั่งยืน และสถานศึกษามีการจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและมีสภาพแวดล้อมร่มรื่นสวยงาม

1.4 ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษามีการสื่อสารที่เปิดกว้างและชัดเจน สถานศึกษามีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีความเที่ยงตรง รวดเร็ว ในการติดต่อสื่อสารกับชุมชน และผู้ปกครอง และโรงเรียนมีระบบการสื่อสารที่มีความเที่ยงตรง รวดเร็ว และเพียงพอต่อการตัดสินใจของครูเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

1.5 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษามีระบบฐานข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหาร และการเรียนการสอน สถานศึกษามีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ และสถานศึกษามีการจัดหาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด

1.6 ด้านโครงสร้างองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษาจัดโครงสร้างองค์การที่มีความยืดหยุ่นเน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ สถานศึกษาจัดโครงสร้างมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ และสถานศึกษามีการปรับลดกฎระเบียบและแนวการปฏิบัติที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาด้านโครงสร้างองค์การ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีระดับความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน

2.2 ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านภาวะผู้นำ และด้านการจูงใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาด้านการจูงใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการจูงใจ และด้านโครงสร้างองค์การ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการสื่อสารที่เปิดกว้างและชัดเจน มีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีความเที่ยงตรง รวดเร็ว ในการติดต่อสื่อสารกับชุมชน และผู้ปกครอง มีระบบการสื่อสารที่มีความเที่ยงตรง รวดเร็ว และเพียงพอต่อการตัดสินใจของครูเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ในส่วนของผู้บริหารก็สามารถให้คำแนะนำที่ดีและให้กำลังใจ เพื่อพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น มีการสนับสนุนและโอกาสในการพัฒนาตนเอง มีการมอบหมายภาระงานตรงตามความรู้ ความสามารถของบุคคล มีการจัดโครงสร้างองค์การที่มีความยืดหยุ่นเน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ มีการจัดโครงสร้างมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ และมีการปรับลดกฎระเบียบและแนวการปฏิบัติที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ประยงค์ ศรีโทมิ (2561) ที่ได้ศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แก้วกาญจน์ กิมานุวัฒน์ (2564) ได้ศึกษา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า

2.1 ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาด้านโครงสร้างองค์การ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดโครงสร้างองค์การที่มีความยืดหยุ่นเน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ จัดโครงสร้างมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายงานต่างๆ อย่างเป็นระบบ และมีการปรับลดกฎระเบียบและแนวการปฏิบัติที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แก้วกาญจน์ กิมานุวัฒน์ (2564) พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุมา ไมยวงศ์ (2564) ที่ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาด้านบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์การมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านภาวะผู้นำ และด้านการจูงใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานที่สนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม มีการสร้างและดำรงวัฒนธรรมที่ดีให้มีความยั่งยืน มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานและมีสภาพแวดล้อมร่มรื่นสวยงาม มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานทางการศึกษา ชุมชน ครูและนักเรียน มีการใช้รูปแบบการบริหารที่มีความยืดหยุ่นและตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีเหตุผล ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการให้คำแนะนำที่ดีและให้กำลังใจ ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น มีการสนับสนุนด้านโอกาสในการพัฒนาตนเอง และมอบหมายภาระงานตรงตามความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ ประยงค์ ศรีโทมิ (2561) ที่ได้ศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา

และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ แก้วกาญจน์ กิมานุวัฒน์ (2564) ศึกษาเปรียบเทียบ ศึกษาความสัมพันธ์ ศึกษาอำนาจพยากรณ์ และหาแนวทางการพัฒนา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาด้านการจูงใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษามีมากขึ้นทำให้ข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆสามารถสืบค้นได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย มีโอกาสที่จะเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ที่ถูกจัดทำขึ้นจากผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า ทำให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาด้านการจูงใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการให้คำแนะนำที่ดีและให้กำลังใจ ในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น มีการสนับสนุนโอกาสในการพัฒนาตนเอง และมีการมอบหมายภาระงานตรงตามความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แก้วกาญจน์ กิมานุวัฒน์ (2564) ได้ศึกษา เปรียบเทียบ ศึกษาความสัมพันธ์ ศึกษาอำนาจพยากรณ์ และหาแนวทางการพัฒนา ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จในการบริหารตาม หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ พบว่า ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งและจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

ระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า 1) จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- แก้วกาญจน์ กิมานุวัฒน์. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- ฐิตาภา จันปุม. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประยงค์ ศรีโหม้. (2561). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนัก นายกรัฐมนตรี.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ.

Transformational Leadership of Special Education Centers Administrators, Network Group 9

Yupawadee Kanmali^{1*} and Saman Prawanto¹

¹ Pitchayabundit College, Thailand

*Corresponding author. E-mail: yupawadee.kanmali@buapit.ac.th

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the Transformational Leadership of Special Education Centers Administrators, Network Group 9 for enhancing the educational management efficiency in special education center, 9th Network; Special Education Center, Network No. 9 under the Office of Special Education Administration, 2) to compare Transformational Leadership of Special Education Centers Administrators, Network Group 9 to promote the efficiency of education management Special Education Center, Network No. 9 under the Office of Special Education Administration, classified by position Education level and work experience Sample groups include: Educational institution administrators of the Special Education Center, Network 9, under the Office of Special Education Administration, academic year 2022, consist of educational institution directors. and deputy directors of educational institutions, totaling 24 people, were selected using the purposive sampling method. 209 teachers, total 233 people, the tool used in the research was an estimation scale with 5 levels. The result of finding the IOC value was 1.00 for every item, with a confidence level of 0.67. Data were also analyzed. Finding the average standard deviation T-test Data were analyzed using one-way analysis of variance. Differences between pairs were tested using Scheffe's method. The results were follows: 1) Transformational Leadership of Special Education Centers Administrators, Network Group 9, overall and in each area. at a high level. 2) Comparison results of Transformational Leadership of Special Education Centers Administrators, Network Group 9, classified by position. Education level and work experience no different.

Keywords: Transformational Leadership, Educational Institution Administrators, Special Education Centers

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9

ยูปวดี ก้านมะลิ* และ สมาน ประวันโต¹

¹วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

*Corresponding author. E-mail: yupawadee.kanmali@buapit.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 24 คน เป็นการเลือกด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ครูผู้สอน 209 คน รวมทั้งสิ้น 233 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราประมาณค่า มี 5 ระดับ ผลการหาค่า IOC คือ 1.00 ทุกข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.67 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศูนย์การศึกษาพิเศษ

© 2023 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นอย่างมากโดยกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพ คนตลอดช่วงชีวิต การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย การพัฒนาช่วงวัยเรียน วัยรุ่น การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน รวมถึงการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ ประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ ประเทศใดที่ประชากรมีความรู้และการศึกษาดี ย่อมส่งผลให้ประเทศนั้นมีการพัฒนาตามไปด้วย ดังนั้นการศึกษาจึงมีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งหลายประเทศในโลกได้ใช้การศึกษาเป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560- 2579 ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุขในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศ เพื่อการแข่งขัน และยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่างๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลกควบคู่กับการธำรงรักษา อัตลักษณ์ของประเทศ นโยบายเร่งด่วนการจัด

การศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565 เรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565, 2564)

การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในรอบศตวรรษที่ผ่านมา มีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ และการบริหารจัดการ รวมทั้งความชัดเจนเรื่องภาระงาน และบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ตอบสนองวัตถุประสงค์ ของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีข้อจำกัด (บุญสิตา วงศรี, 2560) มีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายทั้งในระบบ นอกกระบบตามอัธยาศัย และการศึกษาทางเลือก โดยเฉพาะศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในรูปแบบการเรียนรวม กระจายในทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรองรับคนพิการทุกคนที่ได้รับสิทธิและโอกาสในการศึกษาอย่างเสมอภาคกัน พัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มียุทธศาสตร์ความรู้ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการได้อย่างมีคุณภาพ พัฒนาสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้สำหรับคนพิการ ให้มีสภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมเสมอภาคสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการนักศึกษาพิการ (Disability Support Services : DSS Center) สนับสนุนการเรียนการสอนตลอดจนบริการเทคโนโลยีพร้อมทั้งพัฒนาการผลิตสื่อให้กับครูผู้สอนคนพิการเพื่อนำไปจัดกระบวนการเรียนการสอนคนพิการ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยการพัฒนากลไกการประสานงานเครือข่ายในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2561) ได้เล็งเห็นความสำคัญของนโยบายการจัดการศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของเบสและอโวลิโอ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาและวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกระตุ้นและวางแผนให้ครู ในสถานศึกษาเกิดความคิดใหม่ๆ และให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ให้การเปลี่ยนแปลงนั้นบรรลุผล ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาให้สูงขึ้นกว่า ความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและศักยภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจ วิสัยทัศน์ของกลุ่ม และขององค์การจูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชามองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของพวกเขาไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มขององค์การและสังคม ซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชานี้จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ ได้แก่ 1) การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การสร้างแรงบันดาลใจ (Bass, & Avolio, 1994 อ้างถึงใน รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2554)

จากความสำคัญและปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 (ข้อมูล ณ วันที่ 19 ตุลาคม 2565 ระบบสารสนเทศสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 24 คน และครูผู้สอน จำนวน 537 คน รวมทั้งหมด จำนวน 561 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 24 คน เป็นการเลือกด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)
- ครูผู้สอนในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครซี่มอร์แกน (Krecie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 209 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 233 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึง ถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวนทั้งสิ้น 31 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม แต่ละข้อได้กำหนดค่าคะแนนในการตอบไว้เป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด) ดังนี้

5 หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด
4 หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาก
3 หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงปานกลาง
2 หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงน้อย
1 หมายถึง	มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3.3 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.4 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามแนวคิดของลิเคิร์ต (likert) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.5 ศึกษา ความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิด องค์ประกอบผู้นำ ตามนิยามศัพท์เฉพาะ และนำนิยามศัพท์เฉพาะมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

3.6 สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale)

3.7 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3.8 นำเสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จากนั้น นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อคำถาม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนการพิจารณา ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่ยอมรับได้ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

3.9 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่า IOC (Item-Objective Congruence Index: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการหาค่า IOC คือ 1

3.10 นำเสนอแบบสอบถามปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามกับผู้บริหารในสังกัดในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2565 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .952

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุาลัยพิษณุภัณฑ์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอเก็บข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน (ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูอัตราจ้าง) ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ตอบแล้ว เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปเป้าหมายในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 233 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 233 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยด้วยค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentile)

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.3 เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.3.1 เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกตำแหน่ง วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test independent samples)

5.3.2 เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน 4 ด้าน พบว่า ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีภาวะผู้นำที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก ดังนี้

1.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามข้อ พบว่า ข้อที่มีภาวะผู้นำสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของตนเองไปยังผู้ใต้บังคับบัญชาได้ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติงาน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง เมื่ออยู่ในสถานการณ์วิกฤตได้ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความสามัคคีให้เกิดกับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความมั่นใจในการทำงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

1.2 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามข้อ พบว่า ข้อที่มีภาวะผู้นำสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับการพัฒนาความสามารถ และ ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ใช้ความสามารถพิเศษ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเอาใจใส่ในความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทาย รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารทำหน้าที่เป็นโค้ชให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละคน ผู้นำที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมอบหมายงานตามความสามารถ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายการ พบว่า รายการที่มีภาวะผู้นำสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารแก้ไขปัญหาก้าวด้วยวิธีการแบบใหม่ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน มีความคิดแปลกใหม่จากเดิม รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยหาวิธีแก้ไขปัญหารองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารบริหารงานโดยมีการคิดอย่างเป็นระบบ ผู้นำที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยหาสาเหตุของปัญหา

1.4 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามข้อ พบว่า ข้อที่มีภาวะผู้นำสูงสุด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหารสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารแสดงความเชื่อมั่นว่าจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีการแก้ไข รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความกระตือรือร้น มีชีวิตชีวาในการทำงาน รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามองข้ามผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผู้นำที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารมอบหมายงานที่มีความท้าทายในงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และ ผู้บริหารแสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการทำงาน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนก ตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกตาม ระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนก ตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 ได้มีการจัดการอบรมพัฒนาผู้บริหารสู่ความเป็นมืออาชีพ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บริหารเข้าใจบริบทของตนเองเป็นอย่างดี นั่นคือ ผู้บริหารเข้าใจในสภาพการบริบทที่มีความจำกัด มีการกระตุ้นผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความร่วมมือเพื่อทำงานให้บรรลุวิสัยทัศน์ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเข้มแข็ง เป็นแบบอย่างที่ดี และมีพฤติกรรมที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดการยอมรับ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bertocci (2009) ที่กล่าวว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นแบบอย่างแก่บุคคลอื่น โดยผู้นำต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่าง รวมถึงความเชื่อที่มีต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ให้แก่ผู้ตามในทีมหรือองค์กรเห็นอย่างชัดเจนและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ โดยใช้กลไกของการมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรักษ์ นักดนตรี (2560) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า สภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อย่างมืออาชีพของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ตามมุมมองของผู้บริหารรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารแก้ปัญหาอย่างไม่เป็นขั้นเป็นตอน เมื่อบริหารแบบเดิมซ้ำไปนานๆทำให้ผู้บริหารติดรูปแบบการบริหารแบบเดิมๆ ทำให้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นแล้ววนกลับมาเกิดซ้ำอยู่เป็นประจำซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา วิจิตรวงศ์ (2551) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 1 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐวัฒน์ พระงาม (2561) ที่ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 3 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากทุก

ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน มีมาตรฐาน มีระเบียบการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจนส่งผลให้รู้จักการปรับประยุกต์นำองค์ความรู้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทหน้าที่ของตนเอง และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชา และสามารถดำเนินการกิจในสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุสิริทองเกตุแก้ว เฉลิมชัย หาญกล้า ภัสยกร เลาสวัสดิกุล (2562) เรื่อง ภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี ด้านภาวะผู้นำในภาพรวมและรายด้าน 2 ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำมุ่งงาน 2) ด้านภาวะผู้นำมุ่งคน ด้านบรรยากาศในภาพรวมและรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการเป็นแบบอย่าง 2) ด้านความกรุณาปราณี 3) ด้านการมุ่งผลงาน และ 4) ด้านความห่างเหินอยู่ในระดับปานกลาง 2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี 2.1 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี จำแนกตามเขตพื้นที่ และขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารจะต้องมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและมีการฝึกประสบการณ์ในการทำงานก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง ส่งผลให้ผู้บริหารในปัจจุบันรู้จักนำหลักการและทฤษฎีการบริหารมาใช้ปรับปรุงแก้ไขวิธีปฏิบัติงานของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ได้บังคับบัญชา มีความมุ่งมั่นและประพฤติตนเหมาะสมกับความเป็นผู้นำ ยอมรับแนวคิดของผู้ร่วมงาน สามารถดำเนินการกิจในการบริหารงานสถานศึกษาอย่างเหมาะสมแก่ผู้ได้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร จำปานิล, 2549 ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ (.053) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ (.054) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีระดับการจัดการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องเผชิญหน้ากับ หลายมิติ ทั้งผู้คน สิ่งแวดล้อม และที่สำคัญ และมีบทบาทมากคือการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลและการจัดการข้อมูลต้องการความถูกต้องและรวดเร็วสูงให้การบริหาร มีประสิทธิภาพสูง และได้ประสิทธิผลสูงสุด ในการบริหารยุคปัจจุบัน ผู้บริหารยุคใหม่จึงนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้กันอย่างแพร่หลาย และ ซึ่งในยุคศตวรรษนี้ บุคลากรใหม่ที่เข้ามาทำงานในองค์กร มีประสบการณ์ทำงานไม่มากแต่ประสบการณ์ทางเทคโนโลยีที่สูง สามารถใช้เทคโนโลยีอำนวยความสะดวกในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมวดี วัฒนชนกุล (2560) ที่ได้ทำการศึกษาระยะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รจนา มากเลาะเลย (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2566)ภาวะผู้นำ

การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครู สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครู โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับดีทุกด้าน 2. ครูที่เพศและประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนคติของครู พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยการให้เหตุผลและหลักฐาน ในการตัดสินใจที่เกิดขึ้น เพื่อจะทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการใช้วิธีการแก้ปัญหา และเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และคิดแก้ปัญหาาร่วมกันหาวิธีการใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน 4 ด้าน พบว่า ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงสุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา รองลงมา ได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีภาวะผู้นำที่มีอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เครือข่ายที่ 9 พบว่า 1) จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 2) จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2565. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จารุสิริ ทองเกตแก้ว, เฉลิมชัย หาญกล้า และภัสสกร เลาสวัสดิกุล. (2562). ภาวะผู้นำและบรรยากาศสถานศึกษาตามทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วารสารลวะ, 3(1), 63-80.
- ณัฐวัฒน์ พระงาม. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 8(2), 13-23.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญสิตา วงศรี. (2560). ศึกษาสภาพการดำเนินงานการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา).
- รจนา มากเลาะเลย. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์).
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2554). มนุษย์สัมพันธ์ พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่งนภา วิจิตรวงศ์. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์).
- สมพร จำปานิล. (2549). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).

- สิริรักษ์ นักดนตรี .(2560). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ อย่างมีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย).
- สุภัทรา ภูษิตรัตน์วาลี. (2566). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ จังหวัดนครศรีธรรมราช. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)
- อุมาวดี วัฒนานุกุล. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 1 อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา).
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*, 30(3), 607-610.